

CORTEN ARCHITEKTONICZNA GRA Z CZASEM

Michał Fal

sPlace - smart living na warszawskim Żoliborzu,
źródło: Unicorn Media

Architekci od zawsze czynili wysiłki, aby tworzone przez nich budowle opierały się wpływowi czasu. Deszcz, wiatr i słońce z biegiem lat niszczą bowiem nawet najtrwalszy materiał budowlany. Okazuje się jednak, że dzięki wynalezionemu w XX wieku cortenowi destrukcyjny wpływ pogody można wykorzystać w służbie architektury

Otwarte w 2011 roku Muzeum – Miejsce Pamięci Palmiry zdobyło ostatnio międzynarodową Grand Prix Leonardo 2011 Award, pokonując 272 inne realizacje z wielu krajów świata. O wyjątkowym charakterze tej budowli stanowi jej prosta, minimalistyczna forma, wykończona w niecodzienny sposób tzw. stalą cortenowską. Materiał ten, nazywany również cortenem, charakteryzuje się wyjąt-

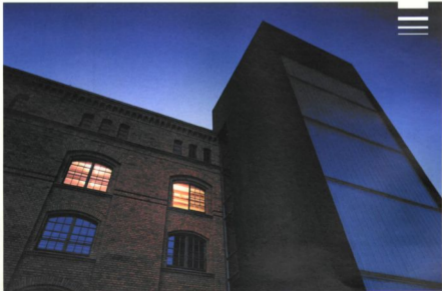
kową kompozycją pierwiastków (m.in. chrom, miedź, krzem i fosfor) użytych w procesie jego produkcji. Mieszanka ta sprawia, że pod wpływem czynników atmosferycznych corten pokrywa się cienką powłoką ochronną przypominającą rdzę. Początkowo wykorzystywano go w przemyśle do wytwarzania różnego rodzaju stalowych konstrukcji, odkryto bowiem, że ze względu na swo-

je unikalne właściwości materiał świetnie nadaje się do wszelkich realizacji, które narażone są na niszczące działanie pogody, jak np. mosty, kominy lub maszty. Naturalna patyna o brązowej barwie powoduje, że stop nie poddaje się niszczącemu procesowi głębokiej korozji. Jednocześnie ma niebagatelne walory estetyczne – wkrótce docenili je architekci i artyści na całym świecie. Do najsłynniejszych zastosowań cortenu w sztuce należą m.in. chicagowska rzeźba projektu Pabla Picassa lub znajdujący się w Anglii „Anioł Północy” Antony’ego Gormleya.

W architekturze corten sprawdza się zwłaszcza w przypadku projektów, w których przeszłość spotyka się z przyszłością. Subtelna, elegancka, rdzawa patyna przywodząca na myśl upływ czasu pozwala bowiem architektom w nowoczesnej formie nawiązywać do unikalnego ducha przeszłości danego miejsca.

Wśród najciekawszych realizacji z ostatnich lat warto wyróżnić odrestaurowany średniowieczny most nad rzeką Tordera

Lofty w Gliwicach, fot. Miłosz Jaksik

INWESTOR architektura

w Hiszpanii lub rzymską neorenesansową willę mieszczącą siedzibę ambasady Holandii. Moda na corten dotarła również do Polski, gdzie dynamicznie się rozwija, obejmując także budownictwo mieszkaniowe. Efektownym przykładem tego trendu może być adaptacja dawnego gliwickiego spichlerza na eleganckie lofty autorstwa pracowni Medusa Group. Swoista gra z duchem czasu, w którą angażują się liczni architekci stosujący corten, nie ogranicza się jednak tylko do przebudowy obiektów już istniejących. Niekiedy stal cortenowska wykorzystywana jest w zupełnie nowych, tworzonych od podstaw projektach mieszkaniowych. Ich autorzy nie ignorują jednak historycznego wymiaru miejsca, w którym realizowana jest dana inwestycja. Dobrym przykładem rozwiązania, w którym corten współgra z klimatem otoczenia, jest architektura oferującego apartamenty i lofty osiedla sPlace - smart living na warszawskim Żoliborzu. - Sięgając w przypadku osiedla sPlace właśnie po corten, który początkowo używany był w przemyśle, chcieliśmy nawiązać do postindustrialnego charakteru tej części dzielnicy - mówi Maciej Mąka z biura architektonicznego mąka.sojka.architekci. - Surowość nagej, kojarzącej

Stojak do rowerów właskiej firmy Metaico.
fot. www.metalcopolska.pl

się z przemysłem stali świetnie podkreśla industrialne dziedzictwo architektoniczne, z którego wywodzą się lofty - podsumowuje.

Różnorodnie i kreatywnie zastosowania cortenu w budownictwie to dowód na to, że naturalne procesy powolnej destrukcji można wykorzystywać, aby

zapewnić architektonicznym projektom niepowtarzalne walory estetyczne i wyjątkowy, symboliczny wymiar. Okazuje się, że nawet trawiąca stalowe konstrukcje rdza może być twórczo wykorzystana przez architektów, którzy zamiast walczyć z nieubłaganim czasem, mogą z nim grać i oswajać jego niszczącą siłę. □

Muzeum Walki i Męczeństwa w Palmirach.
fot. Ruukki Polska

